

ਆਗਸਟੀਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ, ਜੇ.

ਸੰਦੀਪ ਘਈ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2016 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 5770

ਫਰਵਰੀ 07, 2017

A. ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949—S.16 ਅਤੇ
17—ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਜ਼
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ—ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ
ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਤੇ 17 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਰਸਮੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ—ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।
ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ , ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ
ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ
ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਰੈਂਟ ਐਕਟ") ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ
ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ
ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਵਾਏ ਕਿਰਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ
ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ
ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ, ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ
ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ
ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਪੱਖ, ਵਾਜਬ, ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ
ਹੋਵੇ। ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ
ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੯)

B. ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949—ਕੋਡ ਆਫ਼
ਸਿਵਿਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908—O.XVIII RI.4—ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਾਰਟੀ
ਵੱਲੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਅਦਾਲਤ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ

ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ-ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ—ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ — ਸਿਰਫ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ:

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ , ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ , ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIII ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ , ਉੱਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪੇਸ਼/ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ/ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 27)

(A.G. Masih, J.)
ਇਸ ਤੇ ਇਲਾਵਾ, ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 28)

ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਮਿਤ ਗੌਤਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ
ਸਨ।

ਵਿਕਾਸ ਬਹਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ
ਨਿਤੀਸ਼ ਗਰਗ, ਵਿਕਰਮ ਆਨੰਦ ਅਤੇ
ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਗਸਟਿਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ, ਜੇ. ਜ਼ੁਬਾਨੀ

(1) ਇਸ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 28.07.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ/ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 12.04.2016 ਨੂੰ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1) ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ, ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਲਫਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਭਾਵ 12.04.2016 ਨੂੰ P1 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ P57 ਨੂੰ 12.04.2016 ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ PW1 ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਕੇਸ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਥੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਸਬੂਤ ਐਕਟ") ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ, ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਰਵੀਈ ਵੈਕਟਰਲਾ ਗੌਡਰ ਬਨਾਮ ਅਰੁਲਮਿਗੂ ਵਿਸ਼ਵੇਸਰਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਵੀਪੀਟੀਮਪਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ³ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਿਤੇਸ਼ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ⁴, ਨੇਤ ਰਾਮ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਕੇਸ਼ ਮੇਜਰ ਆਦਿ⁵ ਅਤੇ ਮਧਿਆ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਪਾਠਕ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਾਦ⁶, ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੈਲ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ⁷, ਰਾਕੇਸ਼ ਜੈਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ⁸ ਭੋਲਾ ਅਤੇ⁹ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. . ਉਹ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਆਰਡਰ, ਅਸਥਾਈ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(3) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਸਪਰੋਰਾ ਬਨਾਮ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਰਾਇਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "CPC") ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।¹⁰, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਕਪੂਰਥਲਾ ਬਨਾਮ ਚਮਨ ਲਾਲ ਐਂਡ ਹੋਰ¹¹, 2013 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 7724 (ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ @ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ @ ਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ), ਮਿਤੀ 16.12.2013 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਸਹਾਏ, ਪ੍ਰੋਪੈਰਾਈਟਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਜੈ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤ੍ਰਿਲੋਚ ਪਾਠਕ¹² ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਪੀਸੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

“ ਲਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ¹³, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ¹⁴ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ। ਨਜ਼ੀਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਇਲਿਆਸ¹⁵।”

(4) ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਿਪਿਨ

32003 (2) RCR (ਕਿਰਾਏ) 579

42005 (2) RCR (ਕਿਰਾਏ) 426

51973 ਕਰਲਜੇ 373

62016 (1) ਸਿਵਲ ਐਲ.ਜੇ. 642

72002 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 239

82011 (7) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 2317

91997 (1) ਸੀਸੀਆਰ 9

102010 (5) RCR (ਸਿਵਲ) 350

112015 (5) ਲਾਅ ਹੈਰਾਲਡ 3942

122015 (8) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 156

131995 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਕਿਰਾਏ) 274

142009 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 61

152016 (2) PLR 397

(AsG. Masih, J.)
ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ¹⁶ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਮੈਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ (ਹੁਣ ਪੀ-1 ਤੋਂ ਪੀ-57 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 12.04.2016 ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਵਜੋਂ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(7) ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ 12.04.2016 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“PW1 ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ.ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਗੀ ਸ.ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ 23-ਆਰ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਜਲੰਧਰ।

ਤੇ ਸਾ

ਮੈਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ Ex.PA ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ Ex.P1 ਤੋਂ Ex.P57 ਅਤੇ ਮਾਰਕ PA ਤੋਂ PD ਤੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ.ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਸਲ ਵਸੀਅਤ, ਅਸਲ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਅਸਲ ਬਿੱਲ, ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। (ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ)।

XXXXX ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

RO&AC

Sd/-

CJJD/Ldh./12.04.2016”

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1949 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਰੈਂਟ ਐਕਟ") ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਰਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਰਸਮੀਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ

ਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਤੇ 17 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ। ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ CPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸੇ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨਿਰਪੱਖ, ਵਾਜਬ, ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਪਰਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(10) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ CPC ਦੇ ਆਰਡਰ XVIII ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PW1 ਦੇ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XVIII ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(11) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ

ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ, ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(12) ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XVIII ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(13) ਆਰਡਰ XIII ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ 7 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ। ਨਿਯਮ 3 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸੌਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪੜਾਅ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4 ਅਤੇ 5 ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 6 ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(15) ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ XIII ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਡੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(16) ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ

ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਅਣਉਚਿਤ ਭਾਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ **ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ** ਬਨਾਮ **ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ**¹⁵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(17) ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ

(A.G. Masih, J.)

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਨਾਕਾਫੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਾ ਭਾਵ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ; ਦੂਜਾ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਥਿਨਟੀਓ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

(18) ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। -ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ **ਜ਼ਵੇਰ ਚੰਦ** ਬਨਾਮ **ਪੁਖਰਾਜ ਸੁਰਾਣਾ**¹⁶ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(19) ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ, ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ

¹⁶ AIR 1961 Supreme Court
1655

ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਉਟ

ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(20) ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

(21) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਰਸਮੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਭੁੱਲ ਘਾਤਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ, ਜੋ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(22) IIIrd ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸਮੇਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ. ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ

(A.G. Masih, J.)
ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਜ਼੍ਹੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ
ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

ਪੀ.ਸੀ. ਪੁਰੋਸ਼ੋਥਾਮਾ ਰੇਡਡੀਅਰ ਬਨਾਮ **ਐਸ. ਪੇਰੂਮਲ**¹⁷, ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ **ਆਰਵੀਏਵੈਂਕਟਚੱਲਾ ਗੌਡਰ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪੈਰਾ) ਅਤੇ **ਦਯਾਮਥੀ ਬਾਈ** ਬਨਾਮ **ਕੇ.ਐਮ.ਸ਼ੈਰੀ ਵਿੱਚ**¹⁸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਹੱਥ ਵਿਚ।

(24) **ਬਿਪਿਨ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਪੰਚਾਲ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 21, ਜੋ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(25) ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। **ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਿੰਘਾਰਾ ਸਿੰਘ**¹⁹ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, CPC ਦੀ ਸਖਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੈੱਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(26) ਆਰਡਰ XVIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, CPC ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੁਆਰਾ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (PW1) ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ, ਹੁਕਮ XVIII ਦੇ ਨਿਯਮ 4(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ।

(27) ਇਹ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ

17(1972) 1 SCC 9

182004 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 721

19ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 358

(A.G. Masih, J.)

ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ/ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(28) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 12.04.2016 ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 (PWI) ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

(29) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਯੰਤਰਕ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

(30) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(31) ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 2016 ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੰਬਰ 17813 CII 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।